

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ
Факультет психології
Кафедра практичної психології та психодіагностики

Тамара Дучимінська

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Методичні рекомендації до ОК «Психодіагностика»

Луцьк - 2025

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 7 від 19.03.2025 р.)*

Рецензенти:

Мушкевич М. І. – доктор психологічних наук, професор кафедри практичної психології та психодіагностики Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Шкарлатюк К. І. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій Луцького національного технічного університету

Дучимінська Т. І. Методичні рекомендації до курсу «Психодіагностика».
Луцьк : 2025. 31 с.

У методичних рекомендаціях до курсу «Психодіагностика» викладено мету вивчення дисципліни, загальні вимоги до підготовки здобувачів, представлений опис ОК, тематичні огляди змістових модулів, плани лекційних, практичних та лабораторних занять, питання для самостійної та індивідуальної роботи, питання для підготовки до екзамену, перелік літературних джерел та Інтернет-ресурсів, рекомендованих до опрацювання, а також список термінів із предмету.

Методичні вказівки рекомендуються студентам факультету психології спеціальності «Психологія», освітнього рівня «Бакалавр» і повністю відповідають навчальній програмі з дисципліни «Психодіагностика».

ВСТУП

Вивчення освітнього компоненту «Психодіагностика» займає чільне місце серед дисциплін практичної підготовки фахівця-психолога, адже психодіагностика є однією з основних форм практичного застосування професійних можливостей психолога шляхом використання випробувально-дослідницьких методів, зокрема тестів та особистісних опитувальників.

Як галузь психологічної науки, психодіагностика покликана розробляти методи, принципи, шляхи та прийоми розпізнавання, оцінки та вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Предметом вивчення психодіагностики є основні категорії, принципи, методи та інструменти виміру індивідуально-психологічних особливостей особистості.

Пререквізити: курс «Психодіагностика» необхідно вивчати після вивчення психології психічних процесів, психології особистості, диференційної та соціальної психології.

Постреквізити: психологічне консультування, психотерапія

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання ОК «Психодіагностика» є ознайомлення здобувачів з різноманітними методами розпізнавання індивідуально-психологічних особливостей; вміння оперувати тестами (стандартизованими мірилами) і якісними (не стандартизованими) оцінками особистості; формування навиків психодіагностичного обстеження, самостійного використання психодіагностичних методик при розв'язанні науково-пошукових та прикладних задач, вміння здійснювати підбір психодіагностичних методик (тестів) відповідно до розв'язуваних проблем, на професійному рівні приймати рішення (ставити діагноз, прогноз тощо), виходячи з результатів тестування.

Основними завданнями вивчення ОК «Психодіагностика» є

- сформулювати у студентів розуміння місця та ролі психодіагностики у вирішенні практичних та теоретичних психологічних проблем, теоретико-

методологічних принципів, етичних норм психодіагностичного обстеження, розуміння психометричних вимог до психодіагностичних методик, тестів;

- озброїти студентів знаннями змісту окремих психодіагностичних методик, тестів, сформувати у них адекватне та критичне відношення до конкретних психодіагностичних методик;

- сприяти розвитку професійно-значимих властивостей особистості, творчого відношення до професійної діяльності.

Результати навчання: здобувачі будуть **компетентними** у таких питаннях:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

- ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

- ЗК 12. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу недопустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

- СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології

- СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел

- СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

- СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження
- СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формувати аргументовані висновки та рекомендації
- СК11. Здатність дотримуватися норм професійної етики
- СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги
- ПР6. Формувати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки
- ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

2.Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні засади психодіагностики

Тема 1.: Психодіагностика в системі психології.

Короткий зміст теми: Означення психодіагностики. Психодіагностика і психометрія. Психодіагностика як практична діяльність. Етичні та деонтологічні основи психодіагностики. Психодіагностичний процес як предмет психодіагностики.

Тема 2. Зародження і становлення психодіагностики.

Короткий зміст теми: Професійні випробування як прообраз психодіагностики. Тестологія як етап розвитку психодіагностики. Сучасний стан психодіагностики. Ситуаціоналізм В. Мішеля. Становлення психодіагностики в Україні.

Тема 3. Тема: Процес психодіагностичного обстеження.

Короткий зміст теми: Психологічне дослідження та психодіагностичне обстеження. Планування та організація процесу психодіагностичного обстеження. Етапи психодіагностичного процесу. Психодіагностичне заключення. Психодіагностичні помилки.

Тема 4.: Тест як основний психодіагностичний інструмент

Короткий зміст теми: Тест та його місце в системі психодіагностичних методів.

Психометричні характеристики тесту. Класифікація психодіагностичних методик. Надійність тесту. Види надійності. Валідність тесту. Види валідності. Дискримінативність. Психометричний парадокс. Стандартизація тесту. Норматив тесту.

Змістовий модуль 2. Діагностика різних сфер психіки

Тема 1.: Діагностика пізнавальних процесів

Короткий зміст теми: Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери. Методики діагностики мнемічних особливостей. Методики діагностики уваги. Методики діагностики мислительних особливостей людини.

Тема 2.: Діагностика інтелекту

Короткий зміст теми: Поняття інтелекту в психології та основні підходи до його вивчення. Моделі структури інтелекту. Характеристика тестів інтелекту.

Тема 3: Діагностика особистості

Короткий зміст теми: Особистість як об'єкт психодіагностичного дослідження. Номотетичний та ідіографічний підхід у діагностиці особистості. Психодіагностичний профіль, діагностограма. Методики діагностики особистості.

Тема 4: Діагностика індивідуально-типологічних особливостей

Короткий зміст теми: Методики діагностики індивідуально-типологічних особливостей. Тести Айзенка (EPI, FPI, PEN). Методики діагностики акцентуацій.

Тема 5: Діагностика психомоторики

Короткий зміст теми: Вимірювання швидкості реакцій. Динамометрія. Треморометрія. Міографія. Міографічна методика Міра-І-Лопеца. Ергографія. Кардіографія. Пневмо- та спірографія. Енцефалографія.

Тема 6: Діагностика свідомості та самосвідомості

Короткий зміст теми: Категоріальна структура свідомості як основа психодіагностики. Психосемантичні методи діагностики свідомості. Самооцінка та її діагностика. Тест-опитувальник самовідношення Пантілєєва-Століна.

Тема 7: Діагностика емоційно-вольової сфери

Короткий зміст теми: Афект та його діагностика. Тривожність та її діагностика. Експертна оцінка вольових якостей людини. Дослідження суб'єктивного та об'єктивного компонентів емоцій.

Тема 8: Діагностика мотивації

Короткий зміст теми: Діагностика спрямованості особистості. Діагностика рівня домагань. Методики діагностики інтересів.

Тема 9: Діагностика ціннісної сфери особистості

Короткий зміст теми: Поняття цілей, цінностей та ціннісних орієнтацій. Теоретичне підґрунття вивчення ціннісної сфери. Методи діагностування системи цінностей особистості.

Тема 10: Діагностика малої групи

Короткий зміст теми: Групові феномени та їх діагностика. Соціометрія. Референтометрія. Гомеостат. Діагностика стилю керівництва. Діагностика

способу реагування на конфлікт (методика Томаса). Тест-опитувальник батьківського відношення. Методика Жіля.

Змістовний модуль 3.Нетестові методи у психодіагностиці

Тема 1: Проективна діагностика

Короткий зміст теми: Сутність проєкції у психології. Проективні методики діагностування особистості.

Тема 2: Спостереження як метод психологічного дослідження

Короткий зміст теми: Сутність і види спостереження. Послідовність здійснення наукового спостереження.

Тема 3: Опитувальні методи у психодіагностиці. Метод контент-аналізу

Короткий зміст теми: Метод бесіди та інтерв'ю як різновиди усного опитувального діагностичного методу. Анкетування як різновид письмового опитування. Контент-аналіз як експертно-діагностична процедура психологічного дослідження. Послідовність здійснення контент-аналізу.

Тема 4: Психосемантичні методи

Короткий зміст теми: Поняття семантичного простору. Графічні зображення семантичного простору. Психосемантичні методи діагностики.

3.Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

4.Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Тема
1	Тема: Психодіагностика в системі психології. Питання для обговорення: Предмет і завдання психодіагностики. Характеристика психодіагностичного методу. Тест як основний психодіагностичний інструмент. Класифікація та характеристика тестів. Комп'ютеризовані і комп'ютерні психодіагностичні тести. Вимоги до тестів як методів психодіагностичного дослідження та їх користувачів. Взаємозв'язок психодіагностики з іншими науками

2	Тема: Зародження і становлення психодіагностики. Питання для обговорення: Психодіагностика в ХХ ст. Розвиток психодіагностики в період з 1901р. до кінця 1920- х р. Криза в психодіагностиці. Розвиток психодіагностики з 1930 по 1939 рр . Розвиток психодіагностики в 1940-е рр. Розвиток психодіагностики в 1950-ті рр. Розвиток психодіагностики в 1960-ті рр. Розвиток психодіагностики в 1970-ті рр. Розвиток психодіагностики в 1980-ті рр. Розвиток психодіагностики в 1990-ті рр. Тестування в освіті. Психодіагностика в дореволюційній Росії та в СРСР.
3	Тема: Діагностика інтелекту. Питання для обговорення: Біологічний та соціальний розвиток інтелекту. Стабільність та мінливість інтелекту в онтогенезі. Уявлення про вікові норми розвитку. Коефіцієнт інтелекту як нормативний показник. Інтелектуальний розвиток та успішність у навчанні. Затримка психічного розвитку. Розумова відсталість. Інтелектуальна обдарованість.
4	Тема: Діагностика свідомості та самосвідомості Питання для обговорення: Критерії оцінки свідомості (медичні, психологічні). Значення свідомості у психологічному функціонуванні людини. Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження. Методи діагностування самосвідомості. Свідомість і психологічна саморегуляція. Йога як приклад свідомої саморегуляції.
5.	Тема: Діагностика емоційно-вольової сфери Питання для обговорення: Спряжено-моторна методика О.Р.Лурії. Детектор брехні. Стес.Стресові ситуації.Психодіагностика особистості в стресовій ситуації. Психологія емоцій та емоційності. Характеристика емоційних станів. Поняття емоційного інтелекту. Управління емоціями. Патологічні зміни емоційних реакцій та станів. Діагностика емоційної сфери. Психологія вольової сфери. Характеристика вольових якостей особистості. Діагностика вольових якостей. Діагностика депресії, тривожності та агресії. Діагностика емоційності за методикою Додонова. Діагностика емоційного вигорання Бойко. Методика САН.
6	Тема: Діагностика малої групи Питання для обговорення: Поняття та механізми групової динаміки в контексті психодіагностики. Феномен конформізму, методи його діагностування. Групова згуртованість та групова сумісність. Концепція «активної меншості» С.Московічі. Групові конфлікти в контексті психодіагностики. Стили лідерства і керівництва їх психодіагностика.

7	Тема: Проективна психодіагностика Питання для обговорення: Сутність проєкції у психології та психодіагностиці. Проективні методики діагностування особистості. Проективні методики дослідження особистості. Розробка проєктивних методик.
8	Тема: Спостереження як метод психологічного дослідження Питання для обговорення: Метод спостереження в психології. Спостереження як спеціальний метод у психології. Види спостереження. Вимоги до спостереження. Види спостереження та їх характеристика. Вимоги до спостереження у науковій психології. Вимоги до спостереження у практичній психології. Психодіагностичне спостереження. Формування вміння психолога-діагноста спостерігати.
9	Тема: Опитувальні методи у психодіагностиці Питання для обговорення: Інтерв'ювання як різновид усного опитувального діагностичного методу. Анкетування як різновид письмового опитувального діагностичного методу. Етичні норми проведення психодіагностичної бесіди. Алгоритм проведення психодіагностичної бесіди. Попередня підготовка до проведення бесіди. Відкриті та закриті питання.
10	Тема: Психосемантичні методи Питання для обговорення: Основні психосемантичні методи. Психологічні закономірності й моделі семантичної обробки. Суб'єктивна психосемантика. Практичне застосування методів.
	Разом

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Тема
1	Тема: Діагностика пізнавальних процесів Питання для обговорення: Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери Методики діагностики мінемічних особливостей Методики діагностики уваги Методики діагностики мислительних особливостей людини
2	Тема: Діагностика інтелекту Питання для обговорення: Характеристика тесту «Шкала розумового розвитку Біне-Сімона». Тест структури інтелекту (ТСІ) Амтхауера.

	Характеристика тестів Векслера. Характеристика вербального тесту Айзенка. Тест графічних матриць Равена. Шкільний тест розумового розвитку ШТУР. Аналітичний тест інтелекту Мейлі.
3	Тема: Діагностика особистості Питання для обговорення: Характеристика тесту «16-факторний особистісний опитувальник Р. Кеттела» Характеристика Мінесотського багатоаспектного особистісного опитувальника MMPI. Характеристика тестів Міні-мульти, СМІЛ, ММІЛ, СКЛО. Характеристика Індивідуального типологічного опитувальника ІТО (Л. Собчик) Велика п'ятірка. Тест на оптимізм Л. Рудної
4	Тема: Діагностика індивідуально-типологічних особливостей Питання для обговорення: Характеристика тесту-опитувальника Стреляу. Характеристика тесту-опитувальника Русалова. 3. Характеристика тестів Г. Айзенка : EPI. EPQ. PEN. MPI. Характеристика тестів для діагностики акцентуацій характеру: - Тест Егідеса. - Тест Леонгарда-Шмішека. - Тест ПДО Лічко.
5	Тема: Діагностика свідомості та самосвідомості Питання для обговорення: Характеристика методики діагностики самооцінки Будассі. Характеристика методики діагностики самооцінки Дембо-Рубінштейн. Діагностика Я-концепції Теннесі. Характеристика тесту-опитувальника само ставлення (В. Столін, С. Пантелєєв). Метод незакінчених речень у вивченні свідомості та самосвідомості особистості. Характеристика методики «Шкала самоповаги Розенберга». Техніки репертуарних решіток Келлі. WAS – Шкала базових переконань.
6	Тема: Діагностика емоційно-вольової сфери Питання для обговорення: Діагностика емоційності за методикою Додонова. ТІД – тривожність і депресія. Характеристика опитувальника шкільної тривожності Філіпа.

	Характеристика опитувальника емпатії Бойка. Характеристика опитувальника для діагностики емоційного вигорання Бойка. Характеристика методики САН. Методика діагностики самооцінки емоційних станів А.Уессманна, Д.Рікса Методика дослідження вольової організації особистості А. Хохлова
7	Тема: Діагностика мотивації Питання для обговорення: Характеристика методики Хоппе. Характеристика методик Мехрабіана. Характеристика методики діагностики потреб Орлова. Характеристика методики «Орієнтувальна анкета Баса» Характеристика Тесту гумористичних фраз. Характеристика тесту «Мотивація навчання у ВУЗі» (Ільїна). Діагностика смислових життєвих орієнтацій.
8	Тема: Діагностика малої групи Питання для обговорення: Характеристика тесту інтерперсональної діагностики Т.Лірі. Характеристика тесту опису поведінки Томаса. Характеристика методики «Q-сортування». Характеристика методики «Аналіз сімейних взаємин» (АСВ).
9	Тема: Проективна психодіагностика Питання для обговорення: Характеристика методики «Неіснуюча тварина». Характеристика методики «Дім. Дерево. Людина». Характеристика методики «Кінетичний малюнок сім'ї». Характеристика методики «Людина під дощем». Проективний тест Люшера. Тест «Чорнильні плями» Г. Роршаха Тест тематичної аперцепції (ТАТ) Метод портретних виборів Сонді.
	Разом

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема
1	Тема. Психодіагностика в системі психології. Питання для підготовки: Сутність психодіагностики як науки. Предмет і завдання психодіагностики. Психодіагностика і психометрія. Теоретико-методологічні основи психодіагностики. Психодіагностика як практична діяльність. Етичні та деонтологічні основи психодіагностики. Психодіагностичний процес як

	предмет психодіагностики.
2	Тема. Зародження і становлення психодіагностики. Питання для підготовки: Зародження і становлення психодіагностики як науки. Донаукове використання психодіагностичних методів. Становлення та розвиток наукової психодіагностики. Тестологія як етап розвитку психодіагностики. Сучасний стан психодіагностики. Ситуаціоналізм В. Мішеля. Становлення психодіагностики в Україні.
3	Тема. Процес психодіагностичного обстеження. Питання для підготовки: Психологічне дослідження та психодіагностичне обстеження. Планування та організація процесу психодіагностичного обстеження. Етапи психодіагностичного процесу. Психодіагностичне заключення. Психодіагностичні помилки.
4	Тема. Тест як основний психодіагностичний інструмент Питання для підготовки: Тест та його місце в системі психодіагностичних методів. Психометричні характеристики тесту. Класифікація психодіагностичних методик. Надійність тесту. Види надійності. Валідність тесту. Види валідності. Дискримінативність. Психометричний парадокс. Стандартизація тесту. Норматив тесту.
5	Тема. Діагностика пізнавальних процесів Питання для підготовки: Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери. Методики діагностики мнемічних особливостей. Методики діагностики уваги. Методики діагностики мислительних особливостей людини.
6	Тема. Діагностика інтелекту Питання для підготовки: Поняття інтелекту в психології та основні підходи до його вивчення. Характеристика структури інтелекту. Особливості діагностики інтелекту: тести соціального, емоційного інтелекту та тести креативності.
7	Тема. Діагностика особистості Питання для підготовки: Поняття про особистість у психології. Особистість як об'єкт психодіагностичного дослідження. Характеристика теорій особистості. Номотетичний та ідіографічний підхід у діагностиці особистості. Психодіагностичний профіль, діагностограма. Методики діагностики особистості.
8	Тема. Діагностика індивідуально-типологічних особливостей Питання для підготовки: Поняття про темперамент. Види темпераменту. Методики діагностики індивідуально-типологічних особливостей. Тести Айзенка (EPI, FPI, PEN). Поняття про характер особистості. Методики діагностики акцентуацій.
9	Тема. Діагностика психомоторики Питання для підготовки: Вимірювання швидкості реакцій. Динамометрія. Треморометрія. Міографія. Міографічна методика Міра-І-Лопеца. Ергографія. Кардіографія.

	Пневмо- та спірографія. Енцефалографія.
10	Тема. Діагностика свідомості та самосвідомості Питання для підготовки: Категоріальна структура свідомості як основа психодіагностики. Психосемантичні методи діагностики свідомості. Самооцінка та її діагностика. Тест-опитувальник самовідношення Пантілєєва-Століна. Діагностика спрямованості особистості. Діагностика рівня домагань. Методики діагностики інтересів.
11	Тема. Діагностика емоційно-вольової сфери Питання для підготовки: Характеристика емоційної сфери особистості. Емоційні властивості. Афект та його діагностика. Тривожність та її діагностика. Експертна оцінка вольових якостей людини. Дослідження суб'єктивного та об'єктивного компонентів емоцій. Поняття волі. Методики для діагностики вольових зусиль особистості.
12	Тема. Діагностика мотивації Питання для підготовки: Поняття потреби, мотивація, мотив. Діагностика спрямованості особистості. Діагностика рівня домагань. Методики діагностики інтересів.
13	Тема. Діагностика ціннісної сфери особистості Питання для підготовки: Поняття цілей, цінностей та ціннісних орієнтацій. Теоретичне підґрунття вивчення ціннісної сфери. Методи діагностування системи цінностей особистості.
14	Тема. Діагностика малої групи Питання для підготовки: Дослідження групових феноменів у психології та їх діагностика. Соціометрія. Референтометрія. Гомеостат. Діагностика стилю керівництва. Діагностика способу реагування на конфлікт (методика Томаса). Тест-опитувальник батьківського відношення. Методика Жіля.
15	Тема. Проективна психодіагностика Питання для підготовки: Сутність проєкції у психології. Проективні методики діагностування особистості.
16	Тема. Спостереження як метод психологічного дослідження Питання для підготовки: Сутність і види спостереження. Послідовність здійснення наукового спостереження.
17	Тема. Опитувальні методи у психодіагностиці. Метод контент-аналізу Питання для підготовки: Метод бесіди та інтерв'ю як різновиди усного опитувального діагностичного методу. Анкетування як різновид письмового опитування. Контент-аналіз як експертно-діагностична процедура психологічного дослідження. Послідовність здійснення контент-аналізу.
18	Тема. Психосемантичні методи Питання для підготовки: Поняття семантичного простору. Графічні зображення семантичного простору. Психосемантичні методи діагностики.

	Разом
--	--------------

7. Індивідуальна робота

№ з/п	Тема
1	Тема. Процес психодіагностичного обстеження. Питання для підготовки: Психологічне оцінювання у психодіагностиці. Психологічне дослідження та психодіагностичне обстеження. Основні етапи процесу психодіагностичного обстеження: планування та організація процесу, етапи психодіагностичного процесу, постановка психодіагностичного діагнозу. Психодіагностичні помилки.
2	Тема. Тест як основний психодіагностичний інструмент Питання для підготовки: Тест та його місце в системі психодіагностичних методів. Психометричні характеристики тесту. Класифікація і характеристика психодіагностичних методик. Вимоги до тестів як до методів психодіагностичного дослідження та їх користувачів.
3	Тема. Діагностика пізнавальних процесів Питання для підготовки: Характеристика пізнавальної сфери особистості. Поняття уваги, пам'яті, сприймання, мислення, уяви, мовлення. Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери, мнемічних особливостей, уваги, мислительних особливостей людини.
4	Тема. Діагностика інтелекту Питання для підготовки: Сутність інтелекту та основні підходи до його вивчення. Моделі структури інтелекту. Характеристика тестів інтелекту: тести соціального, емоційного інтелекту та тести креативності.
5	Тема. Діагностика особистості Питання для підготовки: Особистість як об'єкт психодіагностичного дослідження. Особистісні риси як психодіагностична категорія. Теорія рис особистості Р.-Б. Кеттелла. Теорія типів особистості Г.-Ю. Айзенка. Методики діагностики особистості.
6	Тема. Діагностика індивідуально-типологічних особливостей Питання для підготовки: Поняття про темперамент. Види темпераменту. Методики діагностики індивідуально-типологічних особливостей. Тести Айзенка (EPI, FPI, PEN). Поняття про характер особистості. Методики діагностики акцентуацій.
7	Тема. Діагностика психомоторики Питання для підготовки: Вимірювання швидкості реакцій. Динамометрія. Треморометрія. Міографія. Міографічна методика Міра-І-Лопеца. Ергографія. Кардіографія. Пневмо- та спірографія. Енцефалографія.
8	Тема. Діагностика свідомості та самосвідомості

	Питання для підготовки: Свідомість як об'єкт психодіагностики. Психосемантичні методи діагностики свідомості. Самооцінка та її діагностика. Діагностика спрямованості особистості. Діагностика рівня домагань. Методики діагностики інтересів.
9	Тема. Діагностика емоційно-вольової сфери Питання для підготовки: Характеристика емоційної сфери особистості. Емоції та почуття. Види та властивості емоцій. Методики для діагностики емоційної сфери особистості. Дослідження суб'єктивного та об'єктивного компонентів емоцій. Поняття волі. Методики для діагностики вольових зусиль особистості.
10	Тема. Діагностика мотивації Питання для підготовки: Теоретичні підходи до аналізу мотивації. Поняття потреби, мотивація, мотив. Діагностика спрямованості особистості. Діагностика рівня домагань. Методики діагностики інтересів.
11	Тема. Діагностика ціннісної сфери особистості Питання для підготовки: Теоретичні підходи до вивчення ціннісної сфери особистості. Поняття цілей, цінностей та ціннісних орієнтацій. Методи діагностування ціннісної сфери особистості.
12	Тема. Діагностика малої групи Питання для підготовки: Особливості діагностики малої групи у психології. Поняття комфортності, керівництво, лідерство. Основні методи діагностики малої групи.
13	Тема. Проективна психодіагностика Питання для підготовки: Проективна діагностика як метод вивчення внутрішнього світу особистості. Поняття проєкції. Підходи до трактування сутності проєкції. Апперцепція. Проективні методики діагностування особистості.
14	Тема. Спостереження як метод психологічного дослідження Питання для підготовки: Сутність і види спостереження. Переваги та недоліки наукового спостереження. Послідовність здійснення спостереження.
15	Тема. Опитувальні методи у психодіагностиці. Метод контент-аналізу Питання для підготовки: Метод бесіди та інтерв'ю як різновиди усного опитувального діагностичного методу. Послідовність проведення інтерв'ю. Анкетування як різновид письмового опитування. Види анкетування. Контент-аналіз у психодіагностиці. Послідовність здійснення контент-аналізу.
	Тема. Психосемантичні методи Питання для підготовки: Поняття семантичного простору. Графічні зображення семантичного простору. Психосемантичні методи діагностики.
	Разом

8. Перелік питань для підготовки до заліку

1. Психодіагностика в системі психології.
2. Тривожність та її діагностика.
3. Психосемантичні методи діагностики.
4. Психодіагностика як практична діяльність.
5. Поняття семантичного простору.
6. Депресія та її діагностика.
7. Етичні та деонтологічні основи психодіагностики.
8. Класифікація психодіагностичних методик.
9. Формування життєвої перспективи.
10. Психодіагностичний процес як предмет психодіагностики.
11. Види опитувальників, форми запитань і представлення результатів.
12. Діагностика вольової сфери людини.
13. Вимоги до психолога-діагноста.
14. Сутність основних ознак і категорій психодіагностики. Психологічний діагноз.
15. Експертна оцінка вольових якостей людини.
16. Розвиток психодіагностики у 19-20 ст.
17. Постановка психологічного діагнозу.
18. Групові феномени та їх діагностика.
19. Становлення психодіагностики в Україні. Сучасний стан психодіагностики.
20. Контент-аналіз у психодіагностиці.
21. Соціометрія.
22. Взаємозв'язок психодіагностики з іншими науками.
23. Психодіагностичне спостереження.
24. Референтометрія.
25. Донаукове використання психодіагностичних процедур.
26. Психометричні характеристики тесту.
27. Діагностика стилю керівництва.
28. Самосвідомість як об'єкт психодіагностичного дослідження.
29. Класифікація психодіагностичних методик.
30. Діагностика лідерства.
31. Психодіагностична бесіда.
32. Стандартизація тесту. Норматив тесту.
33. Діагностика способу реагування на конфлікт.
34. Планування та організація процесу психодіагностичного обстеження.
35. Проективні тести: переваги та недоліки.
36. Тест-опитувальник батьківського ставлення.
37. Етапи психодіагностичного процесу.
38. Класифікація проективних тестів.
39. Переваги та недоліки методу каузометрії.
40. Психологічні помилки.
41. Основні підходи у психодіагностиці.
42. Моделювання минулого, теперішнього та майбутнього.
43. Розвиток психодіагностики у 17-18 ст.
44. Основні принципи психодіагностики.

- 45.Теорія апперцептивного спотворення.
- 46.Тест та його місце в системі психодіагностичних методів.
- 47.Методики діагностики сенсорно-перцептивної сфери.
- 48.Формування життєвої перспективи.
- 49.Надійність тесту. Види надійності.
- 50.Методики діагностики мі немічних особливостей.
- 51.Процедура та формування експертної оцінки.
- 52.Валідність тесту. Види валідності.
- 53.Методики діагностики мислительних особливостей.
- 54.Психосемантичні методики діагностики.
- 55.Дискримінативність тесту.
- 56.Методики діагностики уваги.
- 57.Методики діагностики особистісних цінностей.
- 58.Стандартизація тесту.
- 59.Методики діагностики індивідуально-типологічних особливостей людини.
- 60.Діагностика мотивації.
- 61.Теорії рис особистості.
- 62.Методики діагностики акцентуацій характеру.
- 63.Спостереження та особливості його проведення.
- 64.Психометричний парадокс.
- 65.Методики діагностики особистості.
- 66.Вимоги до психодіагностичного інтерв'ю.
- 67.Дослідження інтелекту та його види.
- 68.Методики діагностики інтересів.
- 69.Тести Айзенка.
- 70.Метод решіток Келлі
- 71.Діагностика рівня домагань.
- 72.Традиційні методи психологічної експрес-діагностики.
- 73.Афект та його діагностика.
- 74.Діагностика психомоторики.
- 75.Основи технологій профконсультування.

9. Методи навчання

При викладанні курсу «Психодіагностика» використовуються демонстраційні (мультимедійне забезпечення, роздатковий матеріал), методи наукового дослідження, індивідуальні та групові, з використанням різноманітних психодіагностичних засобів. Приділяється увага пояснювальному, ілюстративному, репродуктивному і психодіагностичному методам та науково-пошуковим дослідженням.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання.

Політика викладача щодо студента: відвідування занять є обов'язковим. За умови відвідування та якісної підготовки до занять студент може набрати максимальну кількість балів поточного оцінювання. За наявності об'єктивних причин (відрадження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу, навчатися он-лайн. За бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (реферати, дискусії, участь у наукових заходах, публікації, сертифікатні курси тощо).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час виконання контрольних робіт та індивідуальних завдань заборонене. Письмові роботи студента обов'язково проходять перевірку на наявність плагіату (допускається не більше 20 % текстових запозичень).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Максимально оцінюється робота студента на занятті (за умови успішної відповіді). За наявності об'єктивних причин (відрадження, стажування, хвороба тощо) студент може перездати тему курсу

Формою підсумкового контролю є залік. У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем, або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо). Окрім того, певна кількість балів може бути зарахована за інші види робіт (реферати, дискусії, участь у наукових заходах, публікації, сертифікатні курси тощо). Залік відбувається у формі усного опитування. Студент може не скласти залік (отримати автоматично), якщо за результатами поточного оцінювання набирає 60 і більше балів.

Оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи (проекту),	Для заліку

		практики	
90 - 100	A	Відмінно	Зараховано
82 - 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 - 74	D	Задовільно	
60 - 66	E		
1-59	Fx	Незадовільно	Не зараховано (з можливістю повторного складання)

12. Методичне забезпечення

Методичні розробки лекцій. практичних занять, лабораторних. Презентації. Розроблені тестові самостійні роботи.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Галян І. М. Психодіагностика : навчальний посібник Київ : Академвидав, 2009. 464 с.
2. Дучимінська Т. І., Малімон Л.Я. Подолання собистісної безпорадності студентів у навчальній діяльності : навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 164 с.
3. Іванюта О.В., Яницька. О.Ю. Енциклопедія психологічних тестів. Навч. посібник. Київ : ФОП Піча Ю.В. 2021. 296 с.
4. Комінко С.Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики. Київ :Карт-бланш. 2005. 200 с.
5. Мельничук О.Б. Психологічна діагностика. Навч. посібник. Київ : ФОП Піча Ю.В. 2018. 316 с.
6. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2009. 464 с.
7. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики. Київ : Університетська книга, 2009. 250 с.

8. Приходько Ю.О. Практична психологія. Введення у професію: Навч. посібник. 4-те вид. Київ : Каравела, 2017. 248 с.
9. Самошкіна Л. М. Психодіагностика: Навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом /Під ред. чл.- кор. АПН України, професора Е. Л. Носенко. Дніпро : Вид-во ДНУ, 2012. 448 с.
10. Чала Ю.М., Шахрайчук А.М. Психодіагностика: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХП», 2018. 246 с.
11. Харцій О.М. Візуальна психодіагностика. Навчальний посібник. ПП «Магнолія 2006», Київ, 2021. 224 с.

Додаткова література:

1. Дучимінська Т. І., Магдисюк Л. І. Психодіагностика: методичні рекомендації до курсу «Психодіагностика». Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 32 с.
2. Дучимінська Т. І. Психологічні особливості мотивації навчальної діяльності студентів економічного та математичного профілів. *Актуальні проблеми психології: Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія.* Київ : А.С.К., 2010. Т. І. Вип. 29. С. 75–81.
3. Кондратенко Л. Грамотне застосування психодіагностичних методик. *Психолог.* 2007. Січ. (№ 1). С. 18 – 26.
4. Магдисюк Л. І. Основи психокорекції та психодіагностики : методичні рекомендації до курсу «Основи психокорекції та психодіагностики. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 56 с.
5. Малімон Л. Я., Дучимінська Т. І. Психологія особистісної безпорадності студентів: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 192 с.
6. Співак Л.М. Діагностика і корекція «Я-концепції» молодших школярів з низьким рівнем навчальних досягнень. Київ : ФОП Піча Ю.В., 2019. 224 с.
7. Етичний кодекс психолога України
<https://studfile.net/preview/5258391/page:42/>

СЛОВНИК ТЕРМІНІВ

Абсолютний поріг — мінімальна інтенсивність фізичного стимулу, яка необхідна для виникнення відчуття.

Абулія (грец. *abulia* — нерішучість) — порушення волі, часткова або повна відсутність бажань і спонукань до дій. Абулія може бути вродженою (при тяжких випадках олігофренії) або внаслідок вольового зниження при певних психічних захворюваннях (при депресіях, станах ступору, органічних пошкодженнях головного мозку, шизофренії, певних формах наркоманії).

Адаптація психологічного методу — уточнення методичних прийомів, за допомогою яких здійснюється певний метод щодо нових умов.

Анкетування (франц. *enquete*, букв. - розслідування) - процедура опитування у письмовій формі за допомогою заздалегідь підготовлених бланків.

Аперцепція (лат. *perceptio* — сприйняття) — властивість психіки людини, що виражає залежність сприйняття предметів і явищ від попереднього досвіду сприймаючого суб'єкта і від особистих особливостей його психічної діяльності.

Апробація (лат. *approbatio* - схвалення) тесту - попереднє тестування стратифікованої вибірки досліджуваних для визначення відповідності тесту його цілям і апріорним характеристикам.

Бал - умовна одиниця для оцінювання за певною шкалою результатів виконання тесту або його завдання.

Валідність (англ. *valide* - дійсний, придатний, той, що має силу) - комплексна характеристика тесту, яка містить відомості про сферу досліджуваних явищ і репрезентативність діагностичної процедури стосовно них.

Варіанти тесту - набір неідентичних тестів, що створені за єдиною специфікацією і мають однакову структуру.

Верифікація (лат. *verus* - справжній) - процедура перевірки на реальне існування будь-якого поняття, що претендує на одержання статусу наукового.

Вимірювальні шкали (лат. Skala - драбина, сходи) - форма фіксації сукупності ознак досліджуваного об'єкта з упорядкуванням їх у певну числову систему.

Діагностичний метод - спосіб дослідження, що дає змогу отримувати точні кількісні і якісні характеристики досліджуваних індивідуально-психічних властивостей особистості з дотриманням основних вимог розроблення і використання діагностичних методик - норми, надійності та валідності.

Експерт (лат. expertus - досвідчений) - компетентна особа, яка має спеціальний досвід у конкретній галузі, бере участь у дослідженні, є джерелом безпосередньої інформації.

Експертне (лат. expertus - досвідчений) оцінювання (експертиза) - метод отримання узагальненої інформації шляхом оцінювання ситуації, події чи явища групою незалежних експертів.

Завдання відкритого типу - тестове завдання без указування можливих варіантів відповіді (досліджуваному пропонують самостійно вказати правильну відповідь).

Завдання закритого типу-тестове завдання, зміст якого супроводжується кількома варіантами відповіді, що нумеруються (досліджуваному пропонують вибрати номер правильної відповіді).

Інструкція щодо проведення тестування - документ, що встановлює порядок і організацію тестування, які визначаються використовуваною методикою, технічними й організаційними засобами і запланованими способами оброблення.

Інструкція тестового завдання - словесні вказівки досліджуваному, пов'язані з виконанням тестового завдання (вибором правильної відповіді з кількох варіантів; розв'язанням математичної задачі тощо).

Інтелект (лат. inteilectus - сприйняття, розуміння) - здатність, до набуття знання і вмінь, долаття перешкод та розв'язання нестандартних ситуацій, що визначає успішність адаптації індивіда до нових ситуацій.

Інтерв'ювання (англ. interview - зустріч) - метод одержання інформації у процесі усного безпосереднього спілкування, який передбачає реєстрацію та

аналіз відповідей на питання, а також вивчення особливостей невербальної поведінки опитуваних.

Інтерпретація (лат. interpretatio - з'ясування) результатів - системна процедура пояснення досліджуваних феноменів на основі теоретичної моделі і систематизації результатів якісного і кількісного аналізу дослідницького матеріалу.

Кластерний (лат. classis - розряд) аналіз - галузь статистичного аналізу, що виявляє зв'язок або ступінь подібності поведінкових реакцій різних об'єктів за "подібністю" їх змінних (характеристик).

Ключ тестового завдання - комплекс правильних відповідей для тестових завдань.

Контент-аналіз - (англ. contents - зміст і грец. analysis - розкладання) - виявлення і дослідження характеристик інформації, які містять тексти і мовні повідомлення.

Кореляційний аналіз - комплекс методів статистичного дослідження взаємозв'язку змінних, пов'язаних кореляційними відношеннями.

Користувач тесту - юридична або фізична особа, що використовує тест або результати тестування для оцінювання рівня підготовленості досліджуваних у певній галузі.

Мотив (лат. motus - рух) - причина, що спонукає до діяльності, спрямованої на задоволення певних потреб.

Мотивація - система усвідомлюваних і неусвідомлюваних спонукань, що зумовлюють активність організму, визначають її спрямованість.

Надійність методики - характеристика методики, що відображає точність психодіагностичних вимірів, а також стійкість результатів тесту щодо впливу сторонніх факторів.

Надійність тесту - показник точності і стійкості результатів вимірювання за допомогою тесту при його багаторазовому застосуванні, що характеризує міру адекватності віддзеркалення тестом відповідної генеральної сукупності завдань.

Надійності коефіцієнт - кількісна характеристика надійності, що змінюється від 0 до 1 і показує, якою мірою результати тестування можна вважати реальними, а якою - наслідком впливу випадкових помилок. Його вимірюють як відношення дисперсії вимірюваного об'єкта у вибірці (зазвичай дійсного бала) до реально одержаної повної дисперсії з урахуванням неминучих помилок вимірювань (зазвичай тестового бала).

Нормативна вибірка стратифікована - група тестованих, що містить представники усіх найзначущіших страт, що реально існують в генеральній сукупності потенційних досліджуваних, причому в тій же пропорції.

Операціоналізація - обов'язкове врахування процедур, прийомів і методів, які переконують у існуванні описаного явища, яка називає запроваджуване нове наукове поняття.

Особистісна риса (риса особистості) - гіпотетична базова диспозиція або характеристика особистості, яка може використовуватися для пояснення постійності та послідовності поведінки.

Особистісні питальники - питальники, спрямовані на вимірювання різноманітних особливостей особистості.

Особистісні питальники Айзенка - серія особистісних питальників, призначених для діагностики нейротизму, екстраверсії - інтраверсії і психотизму.

Особистість - соціально зумовлена система психічних якостей індивіда, що визначається залученістю людини до конкретних суспільних, культурних, історичних відносин.

Проективні методики (лат. projectus - кинутий вперед) - сукупність методик, спрямованих на дослідження особистості людини через її реагування будь-яким способом на неструктуровані або неоднозначні об'єкти і ситуації.

Проекція (лат. projectio - викидання вперед) - механізм психологічного захисту індивіда, що полягає в неусвідомленому наділенні іншого індивіда власними рисами і властивостями, несвідомому приписуванні суб'єктом власних думок, переживань, витиснених мотивів і рис характеру іншим людям.

Протокол результатів тестування - офіційний документ про результати тестування певного контингенту досліджуваних з указуванням тестового бала для кожного учасника тестування.

Психодіагностика (грец. psyche - душа і diagnostikos - здатність розпізнавати) - галузь психологічної науки, що розробляє теорію, принципи та інструменти оцінювання і вимірювання індивідуально-психологічних особливостей особистості, а також змінних соціального оточення, в якому здійснюється життєдіяльність особистості.

Психологічна анкета — метод психологічної науки: письмово поставлені питання, що передбачають письмові відповіді про об'єктивні або суб'єктивні факти психічної діяльності опитуваного. Відповіді даються в передбаченій формі (в цьому відмінність анкети від запитальника) і підлягають подальшому аналізу для винесення судження, особливо при закритих питаннях, в яких має значення не сама відповідь, а її мотив, який виявляється в порівнянні з іншими даними.

Психологічне оцінювання - процес систематизованого збирання інформації про особистість і особливості навколишнього середовища, на основі якого здійснюється прийняття відповідного поставленим завданням рішення (висновку).

Психологічний (грец. psyche - душа) діагноз (грец. diagnosis - розпізнавання) - кінцевий результат діяльності психолога, змістом якого є визначення сутності індивідуально-психологічних особливостей особистості з метою оцінювання їх актуального стану, прогнозування подальшого розвитку і розроблення рекомендацій, що визначаються потребами психодіагностичного обстеження.

Психодіагностичний (грец. psyche - душа і diagnostikos - здатний розпізнавати) метод - спосіб дослідження, що дає змогу отримувати точні кількісні і якісні характеристики досліджуваних індивідуальних психічних властивостей особистості з дотриманням основних вимог щодо розроблення і використання діагностичних методик - норми, надійності та валідності.

Психодіагностичні мультимедійні системи - системи, що передбачають використання у психодіагностиці нових можливостей комп'ютерних технологій - мультимедіа і систем віртуальної реальності.

Психометрія (психометрика) (грец. psyche - душа і metron - міра) - галузь психології, пов'язана з теорією і практикою вимірювання психічних явищ.

Репрезентативність (лат. representatio - наочне зображення) - ступінь відповідності вибірових показників генеральним параметрам.

Ретестовий метод - оцінювання надійності тесту, засноване на повторному, бажано багаторазовому, його застосуванні за приблизно однакових умов.

Риси - стійкі якості, властиві конкретній людині, що виявляються в різних ситуаціях.

Рівень підготовленості досліджуваного - кількісна характеристика знань, навичок і умінь учасника тестування за певним колом питань.

Самосвідомість (англ. self-consciousness, нім. Selbstbewusst-sein) - динамічна система уявлень людини про себе, усвідомлення нею своїх фізичних, інтелектуальних та інших якостей, їх самооцінка, а також суб'єктивне сприйняття факторів, які на неї впливають.

Ситуативні змінні - сукупність випадкових факторів, що впливають на результати тестування (місце і час проведення тестування, особливості поведінки досліджуваного тощо).

Соціальний інтелект - інтелект індивіда, що формується у процесі соціалізації під впливом умов соціального середовища.

Соціокультурна адаптованість тесту - відповідність тестових завдань і тестових оцінок досліджуваного за ними особливостям культури суспільства, де використовується тест, запозичений з іншої країни.

Соціокультурна норма - офіційно чи неофіційно прийнятий у суспільстві рівень психологічної властивості людини.

Специфікація тесту - документ, у якому міститься інформація про цілі, завдання, план і структуру тесту, а також указані основні вимоги до правил проведення тестування, оброблення результатів тестування і їх інтерпретації.

Спостереження - метод вивчення психічних особливостей Індивідів на основі фіксації проявів їх поведінки.

Стандартизація (англ. standard - типовий, нормальний) тестових показників - уніфікація, регламентація, приведення до єдиних нормативів процедури і оцінок тесту.

Структура тесту - сукупність відомостей про кількість і тип тестових завдань, складність кожного тестового завдання, по змозі, його коефіцієнт дискримінації за кожним елементом змісту навчального предмета і за кожним видом знань або умінь, що дають змогу об'єктивно судити про рівень підготовленості досліджуваних.

Тест апаратурний (англ. test - випробування) - тест з використанням технічних пристроїв для вивчення уваги, сприймання, пам'яті тощо.

Тест досягнень - тест, призначений для встановлення міри оволодіння досліджуваним певною галуззю знань або умінь.

Тест (англ. test - проба, випробування, перевірка) психологічний - сукупність стандартизованих, стимулюючих певну форму активності, іноді обмежених часовими межами завдань і запитань, результати яких піддаються кількісному і якісному оцінюванню і дають змогу встановити індивідуально-психологічні відмінності особистості.

Тест швидкості - тест, що складається із завдань приблизно однакової складності, оцінку за яким визначає кількість виконаних завдань у суворо обмежений час.

Тести емоційного інтелекту (лат. inteliectus - розуміння, пізнання) - психодіагностичні методики, спрямовані на оцінювання здібностей до пізнання емоцій, їх розуміння і управління ними (стосовно себе та інших людей).

Тести інтелекту - сукупність методик, розроблених у межах об'єктивного діагностичного підходу, що призначені для діагностики загальних здібностей людини.

Тести соціального інтелекту - психодіагностичні методики, спрямовані на оцінювання здатності до розуміння соціальних ситуацій, прогнозування їх розвитку, а також поведінка в них.

Тести креативності (лат. creatio - створення) - психодіагностичні методики, призначені для вимірювання творчих здібностей особистості.

Тестова батарея - сукупність субтестів, об'єднаних єдиною методикою використання і спрямованих на вимірювання різних складових складного об'єкта.

Тестований (досліджуваний) - людина, що піддається тестуванню з метою визначення її особистісних якостей, властивостей та оцінювання рівня її підготовленості в певній галузі знань.

Тестове завдання - завдання специфічної форми, елемент тесту, мінімальна складова одиниця тесту.

Тестологія - наука, що вивчає можливості оцінювання різних властивостей особистості за допомогою спеціально розроблених тестів і методів їх інтерпретації.

Тестування комп'ютерне - педагогічне тестування на комп'ютері за спеціальною програмою, що забезпечує потрібну презентацію тестових завдань і оброблення результатів тестування.

Тестування на бланках - тестування, при якому носієм змісту тесту слугує бланк певного взірця; доповнюється відповідним бланком відповідей.

Умови тестування - навколишнє оточення (готовність приміщення, стан робочих місць, поведінка дослідників) та інші фактори, що впливають на процес тестування.

Фактор - чинник, який визначає загальну (універсальну) інтелектуальну здатність людини (наприклад, генеральний g фактор, специфічні фактори, (Ч. Спірмен) проміжні (групові) фактори (Л. Терстоун) тощо) і призначений для опису факторних моделей інтелекту.

Фактор g - фактор, який вимірюється тестами, пов'язаний із розумінням зв'язків і відношень між предметами і явищами дійсності, а також можливістю відтворення цих відношень за певною закономірністю, і визначає позитивні кореляції між будь-якими тестами інтелекту (успішність виконання тестових завдань).

Факторний аналіз - комплекс аналітичних методів, що дають змогу виявити приховані (латентні) ознаки, а також причини їх виникнення і внутрішні закономірності їх взаємозв'язку.

Факторні моделі інтелекту - моделі, основою яких є уявлення про фактори (чинники), які визначають загальну (універсальну) інтелектуальну здатність людини.

Цінності - вираження оцінки індивідом явищ дійсності та вчинків при задоволенні потреб та інтересів.

Час тестування - період часу, що відводиться на виконання тесту.

Шкала (лат. *scalae* - період, драбина) - впорядкована сукупність дійсних чисел (індексів), що відповідають ряду можливих значень вимірюваної величини.

Навчально-методичне видання

Укладач: Дучимінська Тамара Іванівна

ПСИХОДІАГНОСТИКА

Методичні рекомендації до курсу «Психодіагностика»

Друкується в авторській редакції